

Beatrix boos op auteurs van Oranje-geschiedenis

Door een onzer redacteurs

AMSTERDAM, 22 NOV. Koningin Beatrix is het niet eens met het beeld van haar voorvaders Willem I, II en III in het boek *Voor de troon wordt niemand ongestraft geboren*, geschreven door de historici Dorine Hermans en Daniëla Hooghiemstra. Dat heeft de Rijksvoorlichtingsdienst (RVD) gisteren gezegd. „Bij hun schets van de koningen Willem I, II en III hebben de auteurs zeer selectief gebruik gemaakt van vooral die documenten uit het Koninklijk Huisarchief die een minder positief beeld van de hoofdpersonen kunnen oproepen”, aldus een woordvoerder namens de koningin. Het is voor het eerst dat de koningin zich inhoudelijk afkeurend uitlaat over gebruik van bronnen uit het Koninklijk Huisarchief.

Daniëla Hooghiemstra zegt in een reactie dat het „niet aan de koningin [is] haar positie als staatshoofd te gebruiken om publiekelijk een boek af te kraken als de invalshoek haar niet bevalt”. Hooghiemstra en Hermans vinden dat

het oordeel over hun boek moet komen van historici.

Hooghiemstra zegt ook dat zij en Hermans „natuurlijk” juist opmerkelijke fragmenten hebben geselecteerd die iets toevoegen aan het bestaande beeld van de koningen. „We gaan geen troonredes afdrukken.” De auteurs schreven onder meer dat Willem I zich verrijkte, dat Willem II werd gechantteerd met zijn homo- of biseksualiteit en dat Willem III half waanzinnig was.

De uitspraken van de koningin vallen onder de ministeriële verantwoordelijkheid, zegt een woordvoerder van de RVD. „De premier wist ervan.” Het betekent volgens hem niet dat de premier dit ook vindt. „Omdat het hier gaat om de voorvaders van de koningin, voormalige staatshoofden en gebruik van het Koninklijk Huisarchief, vond de premier dat het huidige staatshoofd daar iets over mocht zeggen”.

Douwe Jan Elzinga, hoogleraar staatsrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen, vindt dat de ko-

ningin zich inhoudelijk mag uitlaten over dit boek, omdat zij toestemming heeft gegeven voor gebruik van haar persoonlijke familiearchief. „Het gaat om particuliere papieren, niet om een archief dat onder de Archiefwet valt”, aldus Elzinga. „Lezers mogen over het boek oordelen en in dit geval is de koningin een bijzondere lezer.”

Koningin Beatrix heeft toestemming gegeven voor de inzage en het gebruik van de documenten die betrekking hebben op onder anderen de koningen Willem I, II en III. „Dat het gebruik van deze documenten door de koningin is toegestaan, wil niet zeggen dat zij de inhoud van het boek heeft geautoriseerd”, aldus de RVD. De toegang tot het archief zal niet worden beperkt, zegt de dienst.

De auteurs hebben hun boek voor publicatie laten lezen door de historici Hans Bornewasser, Jan Bank en Niek van Sas. Zij waren niet bereikbaar voor commentaar.

Meer over het boek op nrc.nl/binnenland